

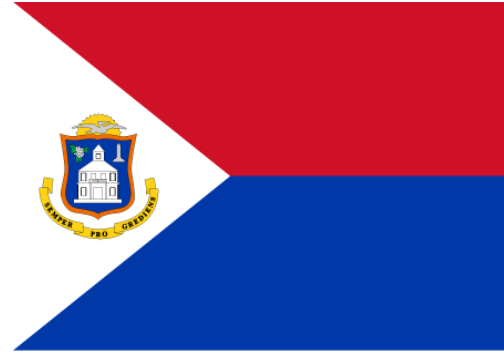
**TIEN JAAR
FINANCIËEL TOEZICHT:
TERUGBLIK EN HOE
NU VERDER**

**COLLEGES FINANCIËEL
TOEZICHT
9 DECEMBER 2021**

INHOUDSOPGAVE

Onderdeel I	Nieuwe staatkundige structuur
Onderdeel II	Bevindingen tot 2020
Onderdeel III	Gevolgen coronacrisis
Onderdeel IV	Effectiviteit financieel toezicht
Onderdeel V	Hoe kan het worden verbeterd?

ONDERDEEL I – NIEUWE STAATKUNDIGE STRUCTUUR

ACHTERGROND RIJKSWET FINANCIIEEL TOEZICHT

Nederlandse Antillen in 2008 een schuld van ANG 5,8 miljard (85% GDP).

Schuldsanering in 2010 van ANG 3,7 miljard van Nederlandse Antillen. Maar dan wel:

Onafhankelijk financieel toezicht: Rijkswet financieel toezicht (Rft) met Cft als onafhankelijk toezichthouder (RMR) (en Cft BES voor OL'en).

OMZETTING RESTSCHULD IN OBLIGATIELENINGEN

	Schuldtitel	Rente	Start	Afloop	Valuta	Hoofdsom
Curaçao	Obligatielening 10 jaar	2.50%	2010	2020	ANG	100,000,000
	Obligatielening 15 jaar	2.75%	2010	2025	ANG	140,000,000
	Obligatielening 20 jaar	2.88%	2010	2030	ANG	370,000,000
	Obligatielening 25 jaar	3.00%	2010	2035	ANG	475,000,000
	Obligatielening 30 jaar	3.13%	2010	2040	ANG	582,391,000
Sint Maarten	Obligatielening 10 jaar	2.50%	2010	2020	ANG	50,000,000
	Obligatielening 15 jaar	2.63%	2010	2025	ANG	73,500,000
	Obligatielening 20 jaar	2.75%	2010	2030	ANG	78,571,000
	Obligatielening 25 jaar	2.88%	2010	2035	ANG	50,000,000
	Obligatielening 30 jaar	3.00%	2010	2040	ANG	50,000,000

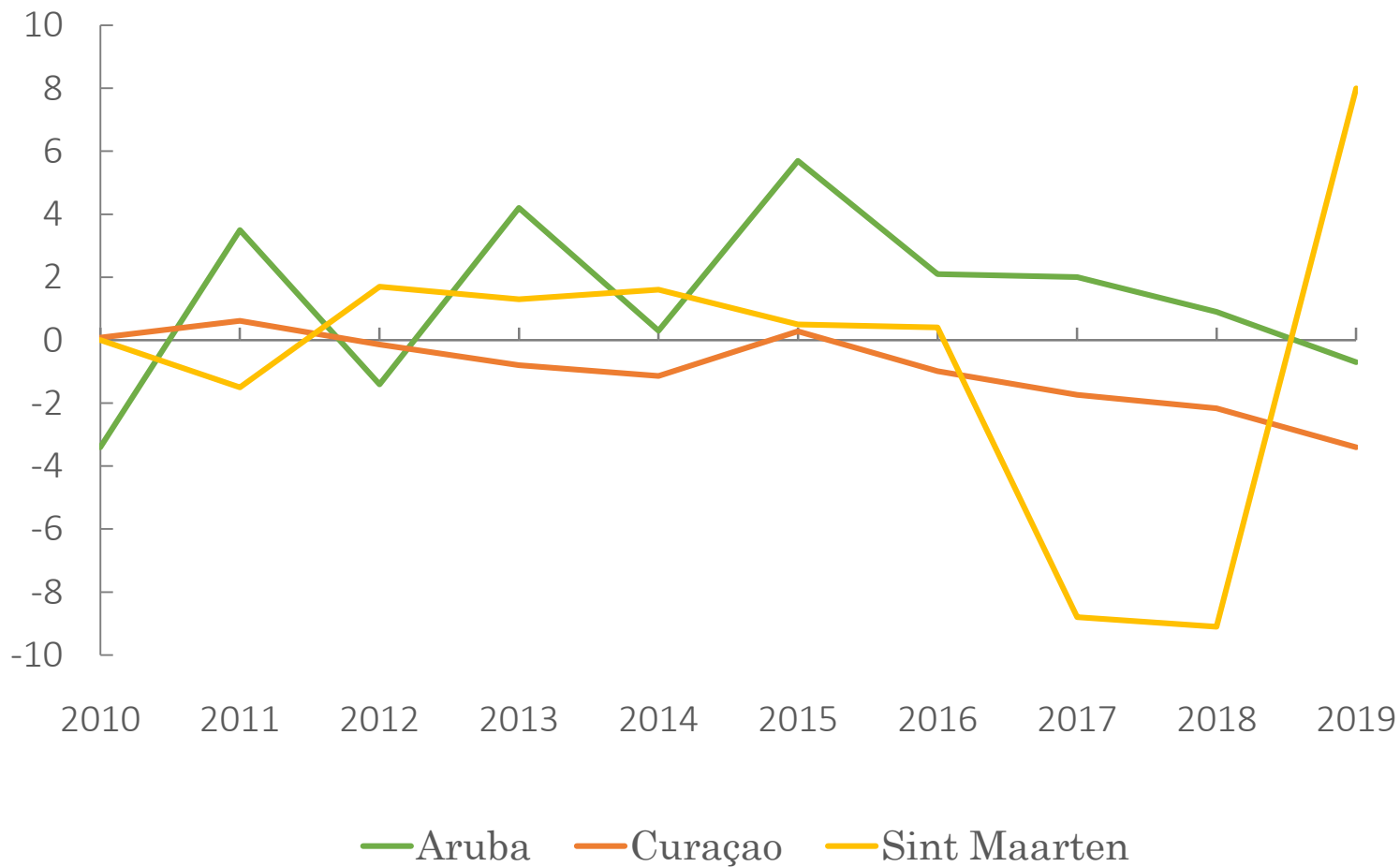
DE KERN VAN DE RFT

- Gewone dienst en kapitaaldienst dienen in evenwicht te zijn.
- Landen mogen wel lenen voor kapitaaluitgaven met lopende inschrijving Nederland: 'Grens wordt bepaald door rentelastennorm.'
- Tekorten op gewone dienst moeten in latere jaren gecompenseerd worden.
- Art. 25 voor buitengewone omstandigheden.

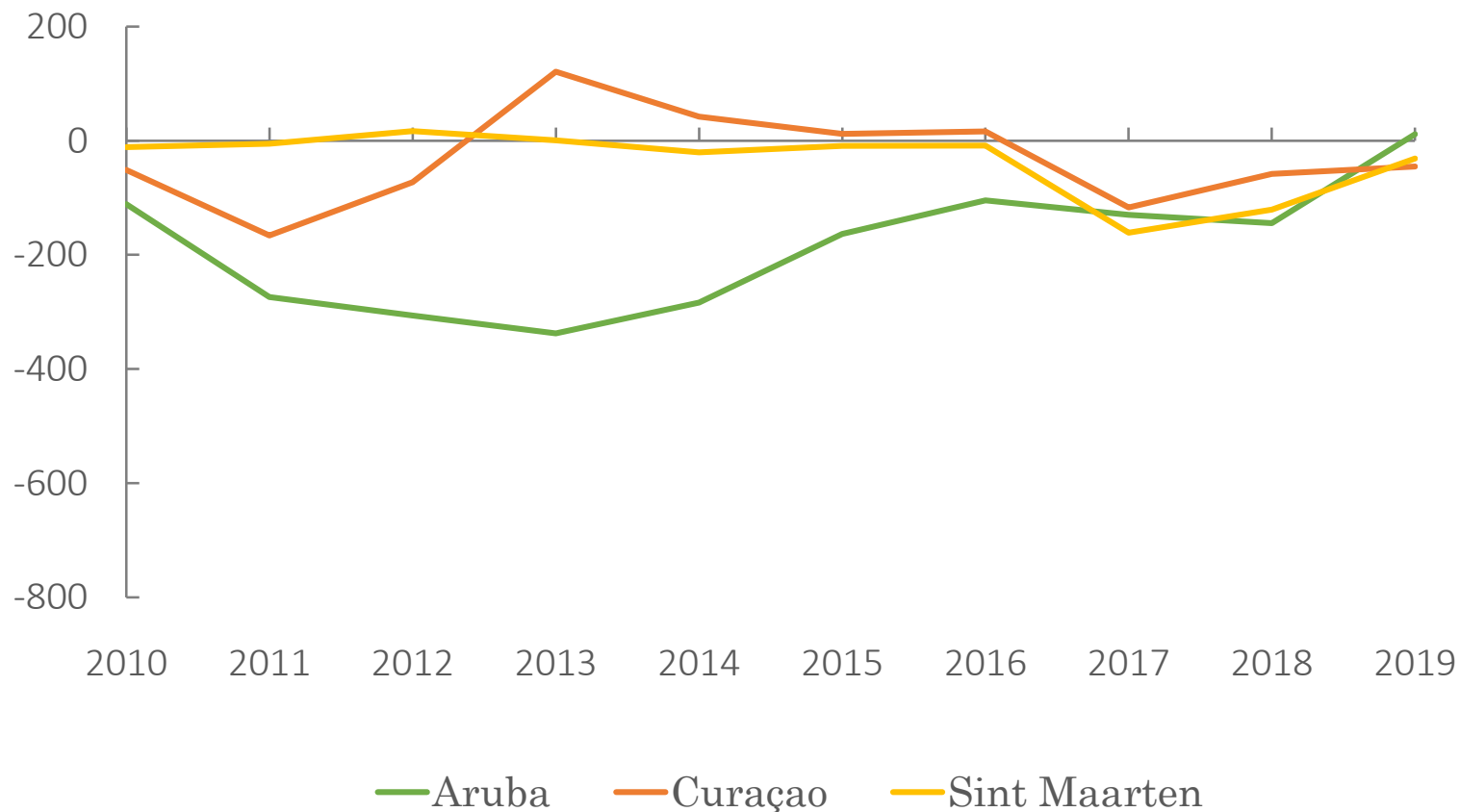
ONDERDEEL II: DE BEVINDINGEN TOT 2020

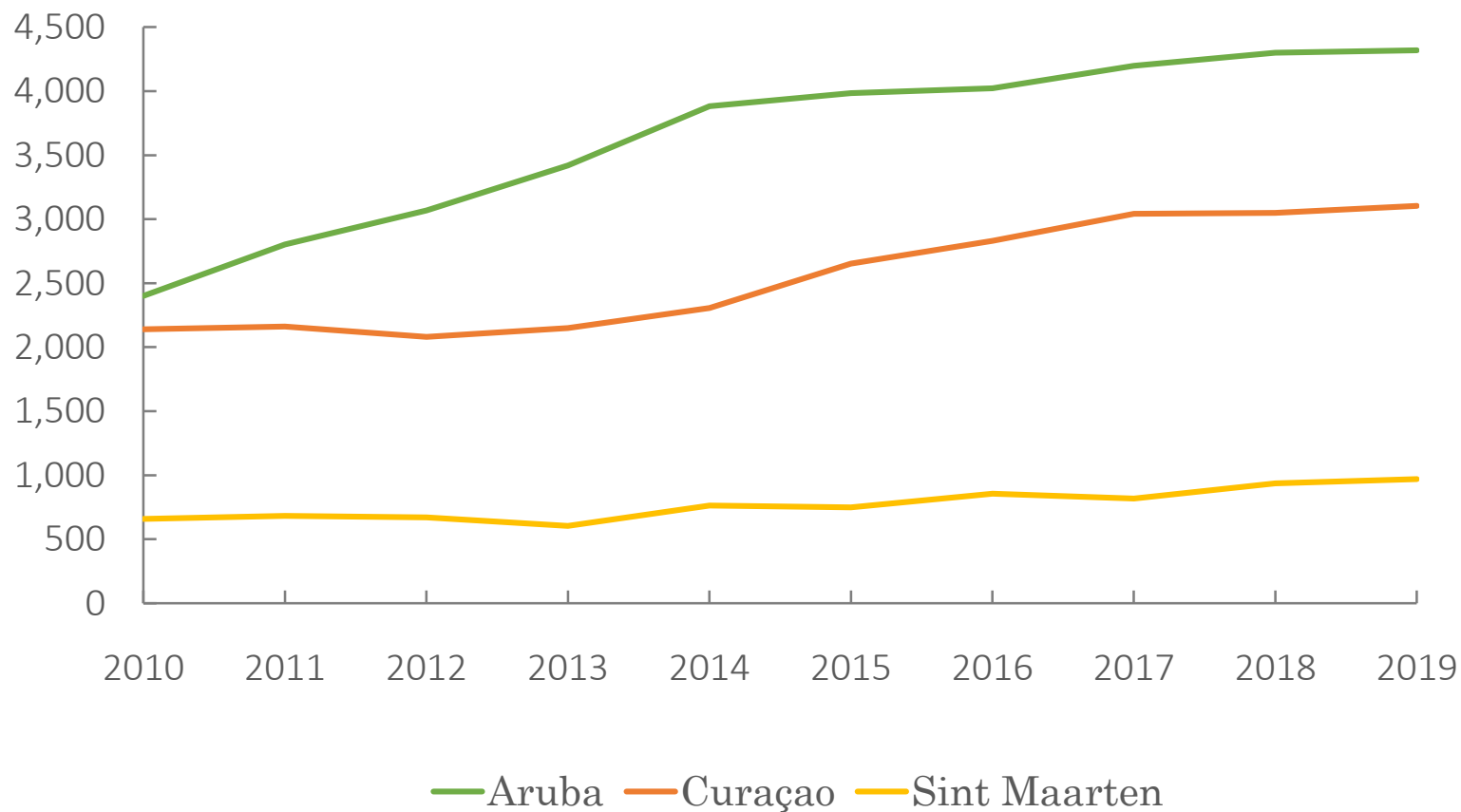
ECONOMISCHE GROEI, % BBP, 2010-2019

SALDO GEWONE DIENST, ANG/AWG X MLN, 2010-2019

ONTWIKKELING OVERHEIDSSCHULD, ANG/AWG X MLN, 2010-2019

Curaçao

- Alleen in 2013-2016 overschotten
- Twee aanwijzingen
- Verantwoording schiet tekort
- Negende regering
- Groei -1,0 per jaar

Sint Maarten

- Alleen in 2012-2013 overschotten
- Een aanwijzing
- Begroting nog niet tijdig ingediend
- Tiende regering
- Groei 0,5- 1,0 procent per jaar (voor orkaan)

- FINANCIËEL BEHEER IS ONVOLDOENDE
- RENTELASTNORM WERKT NIET EN
ONVOLDOENDE REM VOOR SCHULDEN

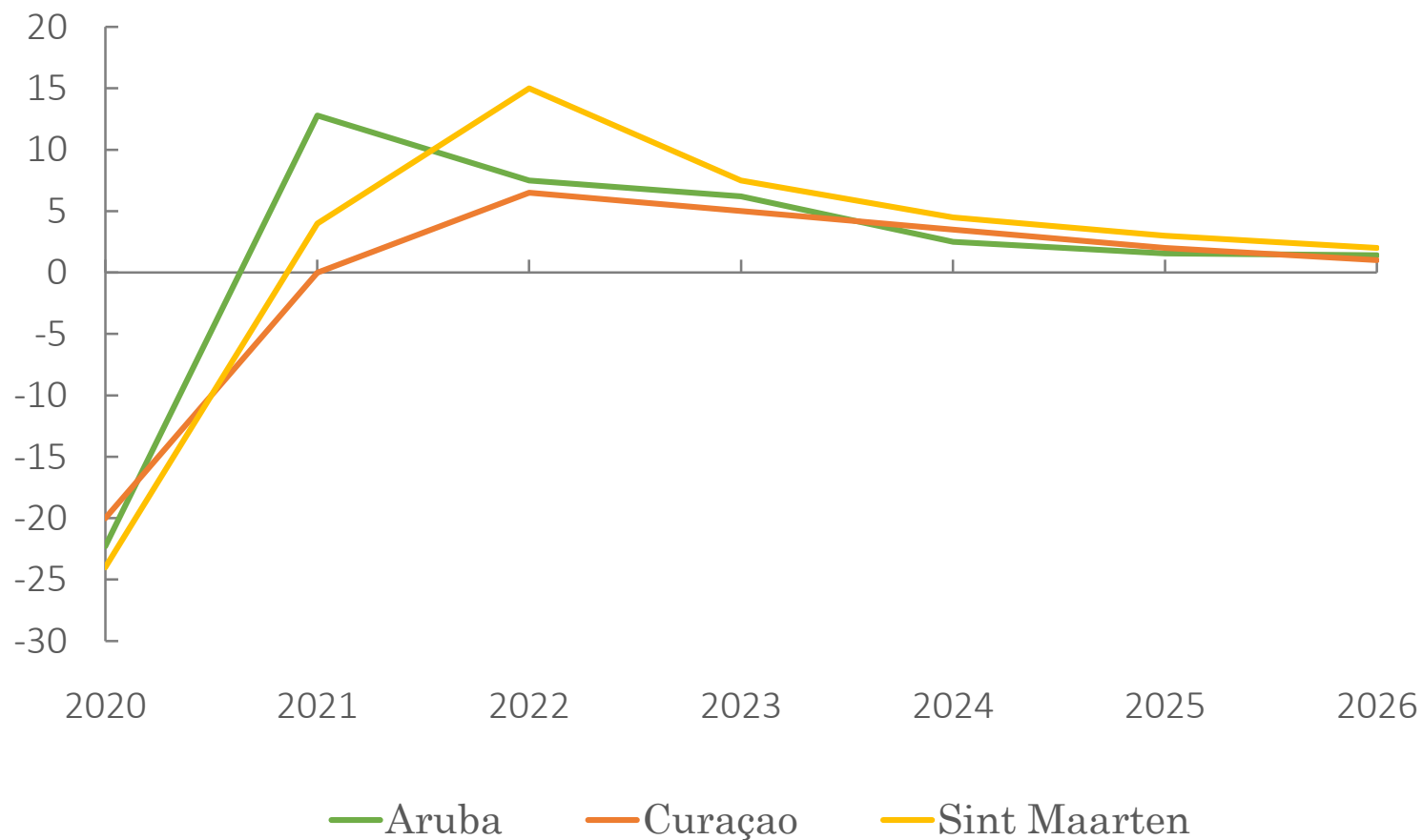
ONDERDEEL III –GEVOLGEN CORONACRISIS

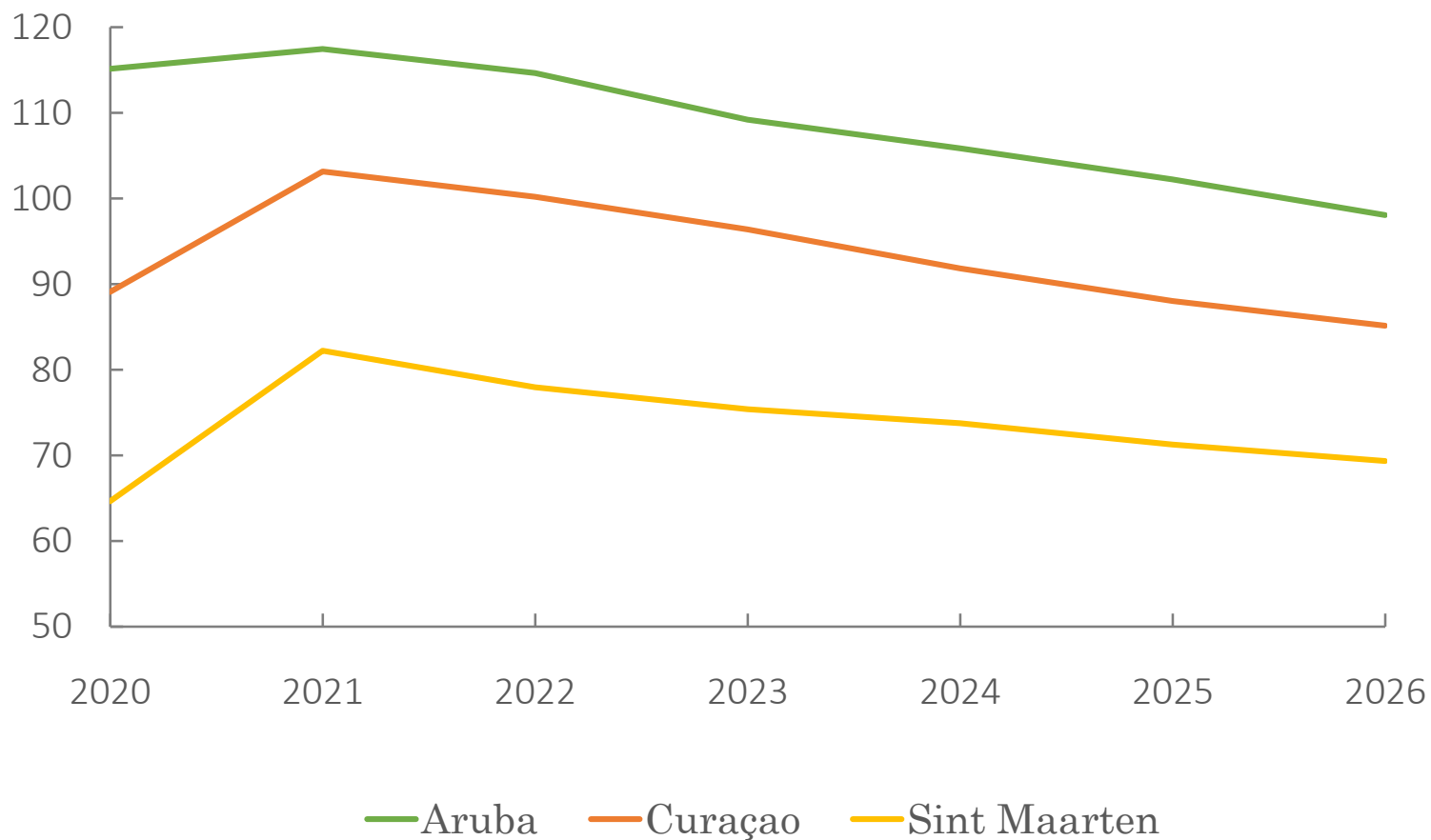
GEVOLGEN CORONACRISIS

- Art. 25 Rft: afhankelijkheid van liquiditeitssteun tot einde crisis: loonsteun maakt deel daarvan uit
- Cft adviseert de RMR over de hoogte van de liquiditeitssteun.
- Verstrekke steun in 2020 en 2021 (lening tegen 0 procent in principe aflopend april 2022)
 - Aruba: AWG 904 miljoen
 - Curaçao: ANG 911 miljoen
 - Sint Maarten: ANG 292 miljoen

ECONOMISCHE GROEI, % BBP, 2020-2026

OVERHEIDSSCHULD, % BBP, 2020-2026

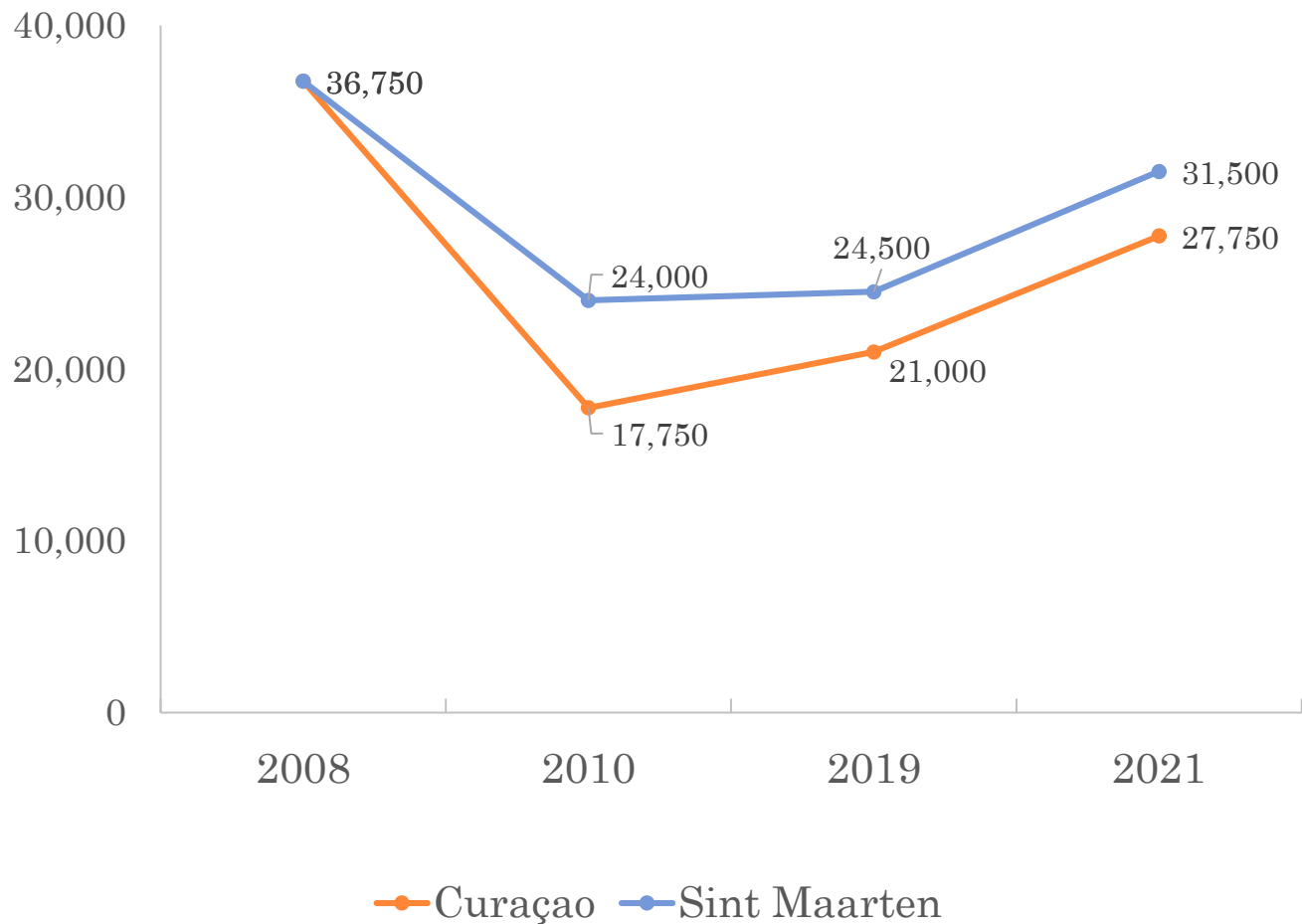
ONTWIKKELING SCHULDQUOTE

- Volgens IMF na coronacrisis enig herstel schuldquote.
- Snellere afbouw schuldquote moet mogelijk zijn: wanneer begrotingsevenwicht of begrotingsoverschotten?
- Gaat om samenhang tussen begrotingsbeleid en economische hervormingen (commissie Van Lennep).

ONDERDEEL IV – EFFECTIVITEIT TOEZICHT

SCHULDONTWIKKELING PER CAPITA, ANG 2008, 2010, 2019, 2021 (PRIJZEN 2021) [BRON: CFT]

EFFECTIVITEIT FINANCIËEL TOEZICHT

Instrumentarium

Landen zelf
verantwoordelijk:
versterk eigen
instituties

Gaat om niet
alleen om norm:
onderliggend
verhaal essentieel

Politieke
(in)stabiliteit

Lange termijn
visie:
houdbaarheid
overheidsfinancien

TERUGBLIK 10 JAAR TOEZICHT

- Schuld per capita neemt toe: economische groei essentieel.
- Publieke discussie wordt aangezwengeld
 - Alle wettelijke adviezen Cft worden gepubliceerd.
 - De landen rapporteren over de uitvoering (uitvoeringsrapportages) ook aan de Staten.
 - Lezingen door Cft kunnen op grote belangstelling rekenen.
 - Op Aruba zien we na 2014 spread afnemen.

ONDERDEEL V- HOE KAN DE EFFECTIVITEIT WORDEN VERBETERD?

WAT IS TENMINSTE NODIG?

- Financieel beheer introduceren als norm.
- Een afdwingbare informatieplicht voor overheidsentiteiten.
- Verankering schuldquotenorm in Rft.
- Z.s.m. overschotten nodig om tekorten te compenseren en 2010 lening af te lossen.

INVESTERINGEN ALS MOTOR ECONOMIE

- Formuleer een helder kader voor het kunnen aangaan van leningen:
 - Verken of vooruitlopend op evenwicht gewone dienst in 2023 lopende inschrijving al in 2022 kan.
 - Noodzakelijkheids criterium (alleen noodzakelijke vervangingsinvesteringen of investeringen die samenhangen met het Landspakket).
 - Motiveringsplicht voor de landen en de mogelijkheid sinking bonds voor te schrijven.

CARIBISCH ORGAAN VOOR HERVORMING EN ONTWIKKELING

- Economische hervormingen daarin zeer noodzakelijk: had al lang moeten gebeuren.
- Landspakketten moeten concreet en voorzien van onderbouwing in de begrotingen van de landen.
- Nederland is bereid om hervormingen COHO te faciliteren, landen grijp je kansen!
- Discussie over vormgeving

CONCLUSIES

- Financieel beheer en begrotingsbeheer voor coronacrisis niet op orde.
- Coronacrisis heeft onderliggende problemen verder geaccentueerd.
- [Van Lennep] Schuld of toekomst? Stringent begrotingsbeleid moet hand in hand met economische hervormingen.
- Voor effectiever toezicht zou gereedschapskist uitgebreid moeten worden.